

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

arxaia-latinika.gr

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2012-2022

Πανελλήνιες 2012

(κείμενα: 28, 32)

Γ1α. «tu hominem investiga»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

Γ1β. «rediens»: να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη πρόταση, ώστε να εκφράζει το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα της πρότασης, στην οποία ανήκει.

Μονάδες 2

Γ1γ. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

Epheso, tecum, nihili, dolore, cupidus, gerendi, tot, mortis, me.

Μονάδες 9

Γ2α. «ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2β. «cogitando homines excellentes» : να γίνει η γερονδιακή έλξη (μονάδες 3) και να αιτιολογηθεί αν είναι υποχρεωτική (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2γ. «Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «Cicero dicit».

Μονάδες 5

Πανελλήνιες 2013

(κείμενα: 37, 42)

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

miserius, ferociores, bellorum, iis, id, fore, coniurationem.

Μονάδες 7

Γ1β. «in bellis civilibus»: να αντικατασταθεί ο επιθετικός προσδιορισμός με δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 3

Γ1γ. «Bellorum enim ... parta sit.»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «Cicero scripsit».

Μονάδες 5

Γ2α. «etiamsi natura tales non sint»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2β. «quae velit victor»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε το συντακτικό της ρόλο (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2γ. «Nunc intellego ... stultum fore»: να εντοπίσετε τον εξαρτημένο υποθετικό λόγο (μονάδα 1), να τον μετατρέψετε σε ανεξάρτητο (μονάδες 4), να τον χαρακτηρίσετε ως προς το είδος του (μονάδα 1) και να σχηματίσετε υποθετικό λόγο που να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 8

Πανελλήνιες 2014

(κείμενα: 25, 31, 47)

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: *oribus, vobis, neminem, patriae* (το 1ο του κειμένου), *fuisse, bello, genere, aliquot, cana, illi, te*.

Μονάδες 11

Γ1β. «*Itaque cavete periculum*»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

Γ2α. «*quin calva esse nolis*»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2β. Να μετατρέψετε:

- τη μετοχή στη φράση «*T. Manlius consul natus...*» σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2).
- τη δευτερεύουσα πρόταση «*Is cum aliquando castris abiret*» σε μετοχή (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. «*Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva*»: να μετατρέψετε την πλάγια ερωτηματική πρόταση της περιόδου σε ευθεία ερώτηση με όλους τους δυνατούς τρόπους ως προς την εισαγωγή.

Μονάδες 7

Πανελλήνιες 2015

(κείμενα: 29, 45, 49)

Γ1α. «*vocātus*»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον χρονικό σύνδεσμο *postquam* (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την εκφορά της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ1β. «*Tum intellexi, quos fidos amīcos habuissem*»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 3

Γ1γ. «*Porcia, Bruti uxor, cultellum tonsorium poroscit*»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, με εξάρτηση από το «*Homines dicunt*».

Μονάδες 3

Γ1δ. «*quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem*»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση αντικαθιστώντας το ρήμα *ferunt* με το ρήμα *fertur*. Να επιφέρετε τις απαραίτητες αλλαγές (μονάδες 4) και να τις αιτιολογήσετε (μονάδες 2).

Μονάδες 6

Γ2α. «*Id exemplum suōrem quendam incitavit, ut corvum docēret parem salutatiōnem*»: να αναδιατυπώσετε την περίοδο αντικαθιστώντας το ρήμα της κύριας πρότασης *incitavit* με το ρήμα *incitat*. Να προβείτε στην απαραίτητη αλλαγή (μονάδα 1) και να την αιτιολογήσετε (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2β. «*Quodsi forte cecidērunt, tum intellegitur*»: να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι ώστε να εκφράζεται αντίθεση προς την πραγματικότητα α) στο παρόν (μονάδες 2) και β) στο παρελθόν (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. «*Brutus ad eam obiurgandam vēnit*»: να αποδώσετε με τέσσερις τρόπους τον υπογραμμισμένο προσδιορισμό του σκοπού (να μην αποδοθεί με τελική μετοχή).

Μονάδες 8

Πανελλήνιες 2016

(κείμενα: 20, 25, 29)

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: *Caligulae, cui, se, die, decerptam esse* (το πρώτο στο κείμενο), *ex arbore, recentem, salutatiōnum, corvo, quanti*.

Μονάδες 5

Γ1β. «*Cato attulit [...] ficum praecocem*»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

Γ1γ. *in curiam*: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο. *domi*: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η κίνηση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

Γ1δ. «*Ad haec verba Augustus risit*»: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με όλους τους δυνατούς τρόπους εισαγωγής.

Μονάδες 4

Γ2α. *vela praetenta, ficum praecocem*: να μετατρέψετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις.

Μονάδες 4

Γ2β. Αφού καταγράψετε, να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. *exclūsus*: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον σύνδεσμο *postquam* (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 2

exterritus: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση, ώστε να εκφράζεται αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας.

Μονάδες 2

auditā: να αναγνωρίσετε τη μετοχή ως προς το είδος της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη χρονική βαθμίδα που εκφράζει αυτή (μονάδα 1) και να τη μετατρέψετε σε ισοδύναμη πρόταση με τον ιστορικό / διηγηματικό σύνδεσμο *cum* (μονάδα 1).

Μονάδες 3

Πανελλήνιες 2017

(κείμενα: 14, 31, 43)

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: *magnitudinis, consul, aliquando, animo, miserrima*.

Μονάδες 5

Γ1β. «*Respondit ille se esse Orcum*», «*Ego nihil iam pati possum*» Να εντοπίσετε τα υποκείμενα των απαρεμφάτων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση τους (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ1γ. «*filius [...] a duce hostium his verbis proelio laccessitus est*»: να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

Μονάδες 3

Γ1δ. *natus*: να αναλύσετε τη μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2). *ingredienti*: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον σύνδεσμο *dum* (μονάδα 1).

Μονάδες 3

Γ2α. «*at contra hos, si pergis, aut immatūra mors aut longa servitus manet*»: να εντοπίσετε τον υποθετικό λόγο (μονάδα 1), να αναγνωρίσετε το είδος του (μονάδα 1) και να τον μετατρέψετε ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα για το παρελθόν (μονάδες 2) καθώς και υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν και το μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 6

Γ2β. «*nisi filium habērem, lībera in līberā patriā mortua essem*»: να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή, πραγματοποιώντας τις αναγκαίες αλλαγές (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση της μετοχής (μονάδα 1).

Μονάδες 3

Γ2γ. Αφού καταγράψετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις που υπάρχουν στα δύο πρώτα κείμενα (μονάδες 2), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς τους (μονάδες 4).

Μονάδες 6

Πανελλήνιες 2018

(κείμενα: 05, 27, 45)

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

roēta: είναι.....στο

cui: είναι.....στο.....

casu: είναι.....στο

Μονάδες 6

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris [Caesar] mittit»

(μονάδες 4).

«Haec [...] tertio post die a quodam milite conspicitur» (μονάδες 4).

Μονάδες 8

Γ1γ. «Tarentum»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου , ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο.

Μονάδα 1

Γ2α. «Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να δηλώνει το προτερόχρονο με διαφορετικό τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2β. «adfore»: να εντοπίσετε το υποκείμενο του απαρεμφάτου (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την πτώση τ ου (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «ut tragulam mitteret»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2δ. «periculum veritus»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 3) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Πανελλήνιες 2019

(κείμενα: 20, 38, 45)

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

ab insidiatōribus : είναι..... ΣΤΟ

cui : είναι..... ΣΤΟ.....

standi : είναι..... ΣΤΟ

Μονάδες 6

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«... ut [Gallus] ad Cicerōnem epistulam deferat» (μονάδες 3).

«... nē nostra consilia ab hostibus cognoscantur» (μονάδες 4).

Μονάδες 7

Γ1γ. «ad solarium»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 2

Σύνολο μονάδων 15

Γ2α. Στο δεύτερο κείμενο («Tandem [...] duxit»), αφού εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις, να τις καταγράψετε στο τετράδιό σας (μονάδες 3) και να αναγνωρίσετε το είδος τους (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Γ2β. «quae apud Cicerōnem gerantur»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «[Claudius] inter vela praetenta foribus se abdidit»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση χρησιμοποιώντας ως υποκείμενο το «tu» και κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές .

Μονάδες 2

Γ2δ. «exterritus»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 2) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Σύνολο μονάδων 15

Πανελλήνιες 2020

(κείμενα: 14, 29, 38)

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

magnitudinis : είναι..... ΣΤΟ

effigiēi : είναι..... ΣΤΟ.....

Caesaris : είναι..... ΣΤΟ

milibus : είναι..... ΣΤΟ.....

filiae : είναι..... ΣΤΟ

Μονάδες 10

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

«Id exemplum sutōrem quendam incitavit».

Μονάδες 5

Σύνολο μονάδων 15

Γ2α. «...ut corvum docēret parem salutatiōnem» «...dum aliqua vox congruens proposito audirētur»: για καθεμία από τις παραπάνω δευτερεύουσες προτάσεις να αναγνωρίσετε το είδος της (μονάδες 2), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 4) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδες 2).

Μονάδες 8

Γ2β. «Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit»(μονάδες 3)

«Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiāle petit filiae sorōris, ipsa fēcit omen» (μονάδες 2): να συμπτύξετε τις δευτερεύουσες προτάσεις των παραπάνω χωρίων σε μετοχές.

Μονάδες 5

Γ2γ. «Caecilia, uxor Metelli»: να μετατρέψετε την παράθεση σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

Σύνολο μονάδων 15

Πανελλήνιες 2022

(κείμενα: 16, 36, 45)

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους: *eis* (στο πρώτο απόσπασμα), *assidentem*, *risu*, *consilia*, *ob rem*.

Μονάδες 10

Δ1β. «*nē, interceptā epistulā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur*»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 3) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Μονάδες 5

Μονάδες 15

Δ2α. «*missum*», «*veritus*»: να μετατρέψετε τις μετοχές στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 12

Δ2β. «*In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore*»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 3

Μονάδες 15

arxaia-latinika.gr